

[Time:2.30 Hrs]

[Marks:75]

Please check whether you have got the right question paper.

- N.B:
1. All question are compulsory.
  2. Figures to the right indicate full marks.
  3. Students answering in the regional language should refer in case of doubt to the main text of the paper in English.

- Q.1 a. Explain the following concepts; (Any 5) 15
1. Informal communication
  2. Discrimination
  3. Right to Equality
  4. Objectivity
  5. Grievance Redressal
  6. Myths
  7. Superstition
  8. Political rights
- OR**
- b. What are the reasons for the displacement of tribals? What are its effects?
- Q.2 a. Describe the process of team building. 15
- OR**
- b. State any two problems faced by the elderly in India? Suggest redressal mechanism for these problems.
- Q.3 a. What are the provisions under the Right against Exploitation? 15
- OR**
- b. Enlist the functions of the National Human Rights Commission (NHRC).
- Q.4 a. Explain the causes of degradation of environment. Suggest suitable measures to reduce it. 15
- OR**
- b. Define the term oil spill. What are the effects of oil spill?
- Q.5 a. Explain the general effects of Natural disasters. 15
- OR**
- b. Explain the ways to be influential in a group discussion

[वेळ: 2.30 तास]

[गुण:75]

कृपया तुम्हाला योग्य प्रश्नपत्रिका मिळाली आहे का ते तपासा.

सूचना: १ सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

२ उजवीकडील आकडे पूर्ण गुण दर्शवतात.

3. प्रादेशिक भाषेत उत्तर देणाऱ्या विद्यार्थ्यांनी शंका असल्यास पेपरच्या मुख्य मजकुराचा इंग्रजीमध्ये संदर्भ द्यावा.

- प्र.१ अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा; (कोणतेही 5) 15
1. अनौपचारिक संप्रेषण
  2. भेदभाव
  3. समानतेचा अधिकार
  4. वस्तुनिष्ठता
  5. तक्रार निवारण
  6. मिथक
  7. अंधश्रद्धा
  8. राजकीय हक्क
- ब) आदिवासींच्या विस्थापनाची कारणे कोणती? त्याचे परिणाम काय आहेत?
- प्र.२ अ) संघ बांधणीच्या प्रक्रियेचे वर्णन करा. 15
- किंवा
- ब) भारतातील वृद्धांना भेडसावणाऱ्या दोन समस्या सांगा? या समस्या निवारण करण्यासाठी यंत्रणा सुचवा
- प्र.३ अ) शोषणाविरुद्धच्या अधिकारांतर्गत काय तरतुदी आहेत? 15
- किंवा
- ब) राष्ट्रीय मानवाधिकार आयोगाच्या (NHRC) कार्याची नोंद करा.
- प्र.४ अ) पर्यावरणाच्या ऱ्हासाची कारणे स्पष्ट करा. ते कमी करण्यासाठी योग्य उपाययोजना सुचवा 15
- किंवा
- ब) तेल गळती या शब्दाची व्याख्या करा. तेल गळतीचे काय परिणाम होतात ते स्पष्ट करा?
- प्र.५ अ) नैसर्गिक आपत्तींचे सामान्य परिणाम स्पष्ट करा. 15
- किंवा
- ब) समूह चर्चेत प्रभावशाली होण्याचे मार्ग स्पष्ट करा